

Jesaja 10

- 1 Wee hun die verordeningen van onrecht instellen, en de schrijvers die onheil voorschrijven
2 om de armen van hun recht weg te duwen, en de ellendigen van Mijn volk van het recht te beroven, zodat weduwen hun buit worden, en zij wezen uitplunderen.
3 Maar wat zult u doen op de dag van de vergelding, bij de verwoesting die er vanuit de verte aankomt? Naar wie zult u vluchten om hulp en waar zult u uw rijkdom laten?
4 Er blijft niets over dan zich onder de gevangenen neer te bukken en onder de gedoden te vallen! Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt
5 Wee Assyrië, de roede van Mijn toorn; en Mijn gramschap is een stok in hun hand.
6 Op een huichelachtig volk zal Ik hem afsturen; tegen het volk waarop Ik verbolgen ben, zal Ik hem bevel geven om roof te plegen, om buit te roven, en om het te vertrappen als slijk op straat.
7 Maar zelf meent hij het zo niet, en diep in zijn hart denkt hij zo niet. Want het leeft in zijn hart om weg te vagen en de volken uit te roeien – niet weinige!
8 Want hij zegt: Zijn mijn vorsten niet allemaal koningen?
9 Is het Kalno niet vergaan als Karchemis, Hamath als Arpad, Samaria als Damascus?
10 Zoals mijn hand wist te vinden de koninkrijken van de afgoden, hoewel hun beelden die van Jeruzalem en die van Samaria overtroffen;
11 zoals ik gedaan heb met Samaria en zijn afgoden – zou ik zo niet doen met Jeruzalem en zijn afgodsbeelden?
12 Het zal gebeuren, zodra de Heere heel Zijn werk op de berg Sion en in Jeruzalem voltooid heeft, dat Ik de vrucht van de trots van de koning van Assyrië en de glans van zijn hooghartige oogopslag zal vergelden.
13 Want hij zegt: Door de kracht van mijn hand heb ik dit gedaan, en door mijn wijsheid, want ik ben verstandig. Ik heb de grenzen tussen de volken weggenomen, hun voorraden uitgeplunderd, en als een machtige de hooggezetenen neergehaald.
14 Mijn hand vond, als was het een vogelnest, het vermogen van de volken. En zoals men verlaten eieren bijeenraapt, raapte ik de hele wereld bijeen. Niemand was er die zijn vleugel verroerde, die zijn snavel opende of die ook maar piepte.
15 Zou een bijl zich beroemen tegen wie ermee hakt, of een zaag zich verheffen tegen wie hem trekt? Alsof een staf regeert over wie hem hanteert, alsof een stok opheft wie geen stuk hout is.
16 Daarom zal de Heere, de HEERE van de legermachten, zijn welgedane vorsten doen uitteren. Onder zijn rijkdom zal Hij een brand laten woeden, als een brand van verzegend vuur.
17 Want het Licht van Israël zal worden tot een vuur, zijn Heilige tot een vlam, en die zal zijn distels en zijn dorens verbranden en verteren, in één dag.
18 Hij zal ook de luister van zijn wouden en zijn vruchtbare velden vernietigen met alles wat daar leeft. En hij zal zijn als een wegwijnende zieke.
19 En het overblijfsel van de bomen in zijn bos zal te tellen zijn, een jongen zou het aantal kunnen opschrijven. Een rest wordt behouden.
20 Op die dag zal het gebeuren dat het overblijfsel van Israël en wie van het huis van Jakob ontkomen zijn, niet langer zullen steunen op hem die hen geslagen heeft, maar zij zullen steunen op de HEERE, de Heilige van Israël, in trouw.
21 Dat overblijfsel zal terugkeren, het overblijfsel van Jakob, naar de sterke God.
22 Want, Israël, al is uw volk als het zand van de zee, toch zal maar een overblijfsel daarvan terugkeren; tot verdelging is vast besloten; het stroomt over van gerechtigheid.
23 Ja, een vernietigend einde – en dat is vast besloten – gaat de Heere, de HEERE van de legermachten, in het midden van heel het land ten uitvoer brengen.
24 Daarom, zo zegt de Heere, de HEERE van de legermachten: Wees niet bevreesd, Mijn volk dat in

Sion woont, voor Assyrië, wanneer het u met de staf zal slaan of zijn stok tegen u zal opheffen, zoals Hij eens bij Egypte deed.

25 Want nog een klein moment – en dan is de gramschap voorbij en zal Mijn toorn zich richten op hún vernietiging.

26 Dan zal de HEERE van de legermachten over hem de gesel zwaaien, zoals eens Midian is geslagen bij de rots Oreb. Zijn staf zal over de zee zijn en Hij zal hem opheffen, zoals Hij eens bij Egypte deed.

27 Op die dag zal het gebeuren dat zijn last van uw schouder zal afglijden en zijn juk van uw hals; en dat juk zal te gronde gericht worden omwille van de Gezalfde.

28 Hij komt naar Ajath, trekt Migron door, te Michmas legt hij zijn uitrusting af.

29 Dan trekken zij de bergpas door: Geba is ons nachtkwartier! Rama beeft; Gibea, de stad van Saul, slaat op de vlucht. 30 Gil het uit, dochter van Gallim! Laïs, sla er acht op! Arm Anathoth!

31 Madmena vlucht, de inwoners van Gebim brengen zich in veiligheid.

32 Vandaag nog staat hij in Nob en zwaait met zijn vuist tegen de berg van de dochter van Sion, de heuvel van Jeruzalem.

33 Zie, de Heere, de HEERE van de legermachten, zal met geweld de takken afhouden; de statige woudreuzen zullen worden omgehakt, en de hoge bomen neergeworpen.

34 Hij zal het struikgewas in het woud weggakken met het ijzer, en de Libanon zal vallen door de Machtige.

Sociale verontwaardiging

Sociale verontwaardiging zien we vaker bij Jesaja. Het is overigens niet Jesaja maar de HEERE, Die dit verwijt maakt. God heeft met Zijn wetgeving de samenleving van Israel zo ingericht dat er een beschermende werking vanuit gaat voor de kwetsbaren, de weduwen en de wezen en de vreemdelingen. Psalm 68:6 *Zing voor God, zing psalmen voor Zijn Naam; baan de wegen voor Hem Die door de vlakten rijdt, want HEERE is Zijn Naam; spring op van vreugde voor Zijn aangezicht. Vader van de wezen en Rechter van de weduwen: dát is God in Zijn heilige woning; een God Die eenzamen in een huisgezin plaatst, Die gevangenen uitleidt in voorspoed; maar de opstandigen wonen in een dor land.* We kennen de geschiedenis van Naboth en hoe het hem verging onder koning Achab en zijn vrouw Izebel. 1 Koningen 21 Hoewel Naboth niet arm was, behoorde hij niet – zoals de koning – tot de meest invloedrijke personen van Israel. Naboth wilde zijn landje niet afstaan aan de koning, want het was zijn *erfdeel*. Toen heeft de koning het hem afhandig gemaakt. Koning Achab spande een rechtszaak aan tegen Naboth een liet valse getuigen optreden. Daar was de goede man niet tegen opgewassen. Hij delfde het onderspit en het landje viel toe aan de koning.

De rechterlijke macht.

Dat laatste is de grief van de HEERE tegen wat de invloedrijke mensen in Jesaja's tijd doen. Ze veranderen de wet – en op die manier de rechtspraak – zodat de weduwe en de wees zich niet langer kunnen beroepen op een rechter, tegen onrecht wat hen aangedaan wordt. Jesaja 10:1,2 *Wee hun die verordeningen van onrecht instellen, en de schrijvers die onheil voorschrijven om de armen van hun recht weg te duwen, en de ellendigen van Mijn volk van het recht te beroven, zodat weduwen hun buit worden, en zij wezen uitplunderen.*

Boontje komt om zijn loontje.

Onze God is een God van recht. Het feit dat Jesaja dit van de HEERE naar voren moet brengen, laat zien tot wat voor een bedenkelijk niveau de Israëlitische samenleving is afgedaald. Wanneer de zwakken van de samenleving geen rechtsbescherming meer genieten, is het einde niet ver. De dag van de vergelding staat voor de deur. God veroordeelt die asociale wetgevers en hun juridische medewerkers niet alleen, maar Hij komt ook met een vonnis. De bovenlaag van de bevolking bedreigt de kwetsbaren van de samenleving. Wat als zijn zelf kwetsbaar worden? Wat, wanneer zij bedreigd worden? Zij verwoesten de levens van mensen – waar voor hun gevoel toch niemand naar omkijkt – wat als hun bestaan verwoest wordt? Voor de mensen die het voor de wind gaat, lijkt alles om geld te draaien. Ze hebben voor zich zelf veel goederen op aarde verzameld. Hoe denken ze hun kostbare bezittingen te beschermen tegen de grijpgrage handen van de vijand die uit is op buit. Jesaja 10:3 *Maar wat zult u doen op de dag van de vergelding, bij de verwoesting die er vanuit de verte aankomt? Naar wie zult u vluchten om hulp en waar zult u uw rijkdom laten?* Misschien hebben ze al over die vraag nagedacht. Het is goed mogelijk dat ze wel ideeën hebben, hoe zij zich persoonlijk en financieel kunnen onttrekken aan de narigheid die mogelijk over het land komt. Zolang het allemaal nog geruchten zijn, zijn er legio mogelijkheden, maar als de vijand eenmaal een voet in het land en in de stad heeft gezet, zit er weinig anders op dan onder de gevangenen neer te bukken. Men mag al blij zijn dat men bij een aanval op de stad niet onder de doden geteld gaat worden. Jesaja 10:4 *Er blijft niets over dan zich onder de gevangenen neer te bukken en onder de gedoden te vallen!*

Naar wie zult u vluchten om hulp en waar zult u uw rijkdom laten?

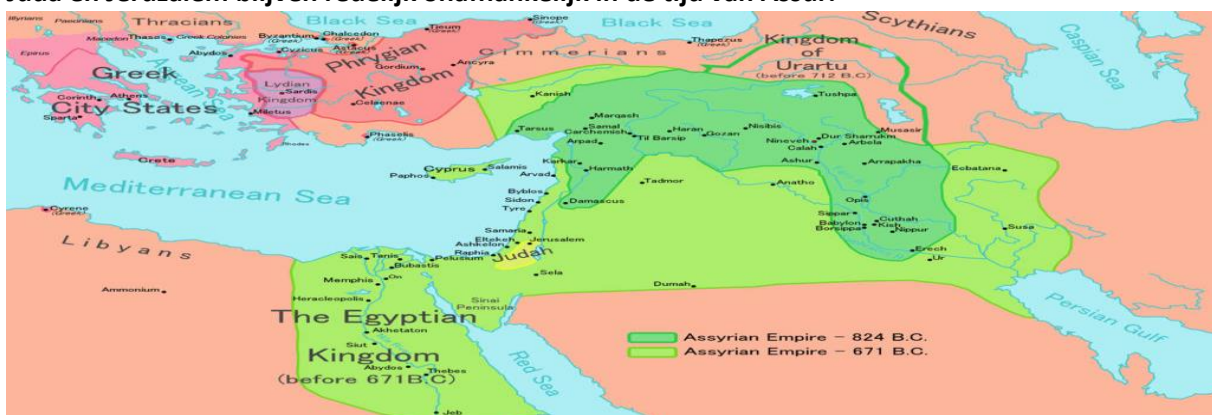

Jeruzalem werd doelwit van Assurs agressie.

Jesaja heeft het namens de HEERE nog steeds tegen de bevolking van Jeruzalem. Dit speelt al vanaf Jesaja 7 toen Jesaja namens de HEERE Gods hulp aanbood aan koning Achaz. Koning Achaz – en met hem Jeruzalem en Juda – waren in de problemen gekomen vanwege de Syrisch-Efraïmitische oorlog. Wat was het geval? De koning van Syrië wilde samen met de koning van Noord-Israël een vuist maken tegen Assur. Men vroeg Achaz – en de militaire mogelijkheden van Jeruzalem en Juda – erbij, maar die gaf niet thuis. Van de weeromstuit vielen de beide koningen Jeruzalem en Juda aan. Jesaja biedt namens de HEERE hulp aan. Koning Achaz slaat die hulp af. Dat is niet alleen een klap in het Gezicht van de Almachtige God, hij doet daarbij ook nog een beroep op de koning van Assur. Achaz

vraagt van Assur om hem te bevrijden van de koning van Syrië en Samaria. De hulpvraag wordt gehonoreerd. Assur komt in de persoon van Tiglat Pileser III te hulp. De betreffende koningen lijden een behoorlijke nederlaag. Het loopt er op uit dat Damascus reeds in 732 v Chr. valt en Samaria – tien jaar later – in 722 v Chr. Het mag duidelijk zijn dat koning Achaz de HEERE, de God van Israel tot in het diepste van Zijn ziel gegriefd heeft. Naast de hulp die hij inriep kwam daar nog bij het altaar van de god van Assur dat hij op het tempelplein in Jeruzalem liet plaatsen. De consequenties kunnen niet uitblijven. In eerste instantie lijkt de aanvalsdrijf van Assur zich te richten op Syrië en Noord-Israël, maar dat zou weleens een foute inschatting kunnen zijn. Vroegere vrienden kunnen zich zomaar als vijand ontpoppen. Het speelt allemaal in de na-dagen van de ballingschap van het Noordrijk. Mogelijk heeft Juda en Jeruzalem zich gelukkig geprezen toen Syrië en Samaria hard werden aangepakt, maar de vreugde was van korte duur. De ongeregelheden waren grensoverschrijdend. Ook het platteland van Juda kreeg te maken met plunderingen en vernietiging vanuit Assur. Ook de buurlanden roken hun kans. Langzaam maar zeker werd men zich ervan bewust dat Jeruzalem een volgend doelwit zou kunnen worden van onderwerping door Assur. Mocht men zich alleen laten leiden door de politieke en militaire intenties van Assur, dan verkeerde men mogelijk lang – te lang – in de veronderstelling dat Jeruzalem er van gevrijwaard zou blijven. Maar als men de profeet Jesaja serieus nam, kon men zich er vanaf het begin van bewust zijn dat het geweld geen halt zou houden voor de grenzen van Juda. Juda en Jeruzalem hadden de toorn van God gewekt door hun manier van leven. De houding van koning Achaz – die liever op Assur vertrouwde dan op de HEERE – was de druppel die de emmer deed overlopen. Het gevolg was dat Jeruzalem en het platteland van Juda rake klappen zouden krijgen van binnen vallende legers. Maar God zou Jeruzalem – ondanks de dreiging en feitelijke verwoestingen – vooralsnog bewaren.

Juda en Jeruzalem blijven redelijk onafhankelijk in de tijd van Assur.

De toorn van God is niet snel gesust.

In de hoofdstukken waar het geweld van Assur zich manifesteert wordt de toorn van God voelbaar. Niet alleen het Noordrijk Israel – dat in ballingschap gaat – maar ook het Zuidrijk Juda, krijgt zware klappen te verduren. De toenemende spanning wordt voelbaar met het terugkerende refrein dat we ook in Jesaja 10 aantreffen. Jesaja 10:4 *Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.* Met dit terugkerende zinnetje maakt God duidelijk dat men ernstig rekening moet houden met een langere duur van oorlogsgeweld en dreiging. Ook zal men zich realiseren dat het gebied waarover de legers zich verspreiden – dood en verderf zaaiend – veel groter is dan men aanvankelijk dacht. Het wordt allemaal veel erger dan men voor mogelijk hield. Dit tekent de ernst van de situatie. Realiseert men zich dat men zich de woede van God op de hals gehaald heeft met een leven dat zich afkeert van de Heilige God. Weet men wel dat God Die door ons liefkozend de Barmhartige wordt genoemd en inderdaad een bijna oneindig geduld lijkt te hebben, snoeihard kan

toeslaan wanneer we Hem op Zijn hart trappen. God laat Zijn volk aan den lijve ondervinden hoe het voelt wanneer men zonder ophouden doorgaat met het beschadigen van de relatie met de Allerhoogste. ‘Komt er nooit een eind aan het oorlogsgeweld en de dreiging?’, zal het volk verzuchten. Het gaat langer door en het reikt verder dan men in zijn bangste vermoedens voor waar hield. Dat zit besloten in dat zinnetje

Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.

Jesaja 5:25	Daarom is de toorn van de HEERE tegen Zijn volk ontbrand. Hij heeft Zijn hand tegen hen uitgestrekt; Hij heeft hen geslagen, zodat de bergen sidderen, en hun dode lichamen als vuilnis midden op straat liggen. <i>Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af, en nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.</i>
Jesaja 9:11	de Syriërs vanuit het oosten en de Filistijnen vanuit het westen, zodat zij Israël verslinden met heel hun mond. <i>Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.</i>
Jesaja 9:16	Daarom zal de Heere Zich niet verblijden over hun jongemannen, en zal Hij Zich niet ontfermen over hun wezen en hun weduwen, want zij zijn allen huichelaars en kwaaddoeners en elke mond spreekt dwaasheid. <i>Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.</i>
Jesaja 9:20	Manasse van Efraïm, Efraïm van Manasse; en die samen zijn tegen Juda. Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.
Jesaja 10:4	Er blijft niets over dan zich onder de gevangenen neer te bukken en onder de gedoden te vallen! <i>Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.</i>
Jesaja 10:25	<i>Want nog een klein moment – en dan is de gramschap voorbij en zal Mijn toorn zich richten op hún vernietiging.</i>

Het woordje ‘nog’.

De niet-aflatende dreiging die uitgaat van het refrein – Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt – kent een begin van hoop en dat is het woordje ‘nog’. Met het woordje ‘nog’ zegt de HEERE dat de ellende langer, vermoedelijk veel langer zal duren dan men lief is. Maar het woordje ‘nog’ houdt ook een belofte in, namelijk ‘dat het op een gegeven moment genoeg zal zijn’. Het einde is misschien niet in zicht, maar een ding is zeker ‘er komt een einde aan deze narigheid’. In Jesaja 10 zijn we getuige van het einde van de narigheid als de woorden klinken Jesaja 10:25 *Want nog een klein moment – en dan is de gramschap voorbij en zal Mijn toorn zich richten op hún vernietiging.* In 722 v Chr. wordt Samaria veroverd en het Noordrijk in ballingschap gevoerd. Het is een bijzonder onrustige tijd waarin de militaire operaties tot ver over de grenzen van

Juda geraken. Veel dorpen en steden, boerderijen en kleine gemeenschappen ondervinden plundering en verwoesting. Tot het leger van Assur in de tijd van koning Hizkia in 701 v Chr, voor de poorten van Jeruzalem postvat. Pas in dat jaar beëindigt de HEERE de stelselmatige aanvallen op Judees gebied. Met een zware slag voor het leger van Assur. Assur weet dan ook weer waar het staat in relatie tot de God van Israel, maar ook de inwoners van Israel beseffen aan Wie ze de bevrijding te danken hebben. God heeft hierin met twee zaken te maken. De groeiende hoogmoed van Assur die zich totaal losmaakt van Gods intentie. Aanvankelijk was Assur een stok in Gods hand om Zijn volk een pijnlijke les te leren. Assur was zich hiervan totaal niet bewust. Zij vonden zichzelf geweldig en gingen prat op hun macht. Zij vergaten dat zij de stok waren in Gods hand. Ze dachten dat ze zelf de hand in van alles en nog wat hadden, maar daarin vergisten ze zich behoorlijk. Op hun beurt zijn ze daar pijnlijk van bewust geworden toen God hen voor de muren van Jeruzalem bijna geheel vernietigde. Het volk Juda en de inwoners van Jeruzalem daarentegen hadden harde koppen en dito nekken. Wanneer zij de gevolgen van hun afkeer van God niet aan den lijve zouden ondervinden zouden ze nooit leren van hun fouten. Juist in het vonnis – dat scheert langs de afgrond van vernietiging – en het volk tot op de bodem van hun bestaan wordt afgebroken, biedt kansen voor zelfreflectie en bewustzijn, berouw en bekering. Op deze weerbarstige ondergrond zullen de spaarzame planten die ‘de rest’ genoemd worden opkomen en vrucht dragen.

Want nog een klein moment – en dan is de gramschap voorbij.

Assur, stok in Gods hand of autonome macht?

Tegen het einde van de achtste eeuw v Chr. ontwikkelde zich een wereldrijk in het Midden Oosten, het rijk Assur. Uiteindelijk zou het twee eeuwen aan de macht blijven. Het zal 612 v Chr. zijn dat de legers van Assur bij Nineve verslagen worden en Babel de hegemonie van het Midden Oosten voor zeventig jaar overneemt. De relatie van God met de wereldmachten is op zijn minst ambivalent. Aan de ene kant is de wereldmacht een stok in Gods hand om Zijn volk Israel een harde les te leren. Aan de andere kant is een wereldmacht als Assur zelf voorwerp van Gods toorn, wanneer ze zich verheffen en menen boven Gods macht te staan. Wanneer God Zich via Jesaja tot Assur richt is het kwaad reeds geschied. Het volk Assur – met hun koning en zogenaamd onoverwinnelijke legers – voelt zich boven alles en iedereen verheven. Daarom begint God met een waarschuwing aan Assur's adres. Jesaja 10:5 *Wee Assyrië, de roede van Mijn toorn; en Mijn gramschap is een stok in hun hand.* God heeft Assur opgedragen om het Noordrijk Israel vanwege hun zonden onder de voet te lopen en de inwoners in ballingschap te voeren. Wat God vooral stoort is de huichelachtigheid van Zijn volk. Het is de schone schijn die de werkelijke slechtheid aan het oog moet onttrekken. Het is de ogenschijnlijk degelijke buitenkant die de verderfelijke binnenzijde moet verbergen. Alles is niet wat het schijnt te zijn. Jesaja 10:6 *Op een huichelachtig volk zal Ik hem afsturen; tegen het volk waarop Ik verbolgen ben, zal Ik hem bevel geven om roof te plegen, om buit te roven, en om het te vertrappen als slijk op straat.* Assur is een stok in Gods hand, maar zelf denkt het daar heel anders over. Assur

voelt zich onafhankelijk en sterk. Zij zijn niet van plan de uitbreiding van hun macht te beperken tot het Noordrijk Israel. Er is geen enkele land veilig voor hun expansionisme. Jesaja 10:7 *Maar zelf meent hij het zo niet, en diep in zijn hart denkt hij zo niet. Want het leeft in zijn hart om weg te vagen en de volken uit te roeien – niet weinige!* Het kan niet ontkend worden, Assur oogt onoverwinnelijk. In 738 v Chr. werd Kalno in Noord Syrië ingenomen door Tiglat Pileser III. In 717 v Chr. viel Karchemis door de hand van Sargon II. Hamath aan de Orontes werd ingelijfd in Assur in 720 v Chr., terwijl Arpad in Noord Syrië in 738 v Chr. ingenomen werd. Damascus werd ingenomen in 732 v Chr. Samaria volgde tien jaar later in 722 v Chr. Het staat allemaal in de geschiedenisboekjes opgetekend. Het is vanwege dit soort oorlogstroofeën dat de koning van Assur zich verhief. Jesaja 10:8,9 *Want hij zegt: Zijn mijn vorsten niet allemaal koningen? Is het Kalno niet vergaan als Karchemis, Hamath als Arpad, Samaria als Damascus?* Wij mogen dan zeggen dat 'resultaten uit het verleden geen garantie voor de toekomst zijn', de koning van Assur meende dat het verleden doorgetrokken kon worden naar de toekomst. Daarbij raakte hij ook de gebieden die aan God en Zijn volk toebehoren, namelijk Samaria en Jeruzalem. Het mag duidelijk zijn dat Jeruzalem het eerstvolgende object was van zijn militaire expansiedrift. Met de verwijzing naar de afgodsbeelden overspeelde de koning van Assur zijn hand. Hij zette de God van Israel, Die in Jeruzalem troont naast de afgoden en noemde hen in een adem. Met deze oorlogsretoriek groef hij zijn eigen graf. Jesaja 10:10,11 *Zoals mijn hand wist te vinden de koninkrijken van de afgoden, hoewel hun beelden die van Jeruzalem en die van Samaria overtroffen; zoals ik gedaan heb met Samaria en zijn afgoden – zou ik zo niet doen met Jeruzalem en zijn afgodsbeelden?* Sommige mensen zullen zich afvragen of dit eerlijk is ten aanzien van blinde heidenen, maar zo blind zijn de mensen niet in dit gebied die allemaal hun eigen Zondvloedverhaal hebben en als volken geteld werden na dat oordeel van God. Genesis 10:11,12 *Uit dit land is Assur weggegaan en hij bouwde Ninevé, Rehoboth-Ir, Kalach en Resen, tussen Ninevé en Kalach; dat is de grote stad.* Men kent de geschiedenis. Men heeft de harde hand van God in de genen zitten. Men weet waar men vandaan komt. Ondanks dit verleden houdt Assur niet serieus rekening met de God van Israel.

Gilgamesj epos, een variatie op het zondvloedverhaal.

De hoogmoed van Assur.

Voordat de HEERE actie wilde ondernemen tegen Assur, moest het vonnis dat Hij gewezen had over Jeruzalem en Juda tot in detail worden uitgevoerd. Het is bekend dat de HEERE vasthoudt aan Zijn plannen hetzij als belofte of als straf, dat maakt geen verschil. Ook dat is op te maken uit het refrein *Bij dit alles keert Zijn toorn zich niet af; nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt.* Maar God vergeet niet hoe Assur zichzelf verhief. Wanneer God 'klaar' is met Jeruzalem en Juda, zal Assur een gepaste straf krijgen. Jesaja 10:12 *Het zal gebeuren, zodra de Heere heel Zijn werk op de berg Sion en in Jeruzalem voltooid heeft, dat Ik de vrucht van de trots van de koning van Assyrië en de glans van zijn hooghartige oogopslag zal vergelden.* Het is bekend dat God problemen heeft met de menselijk

hoogmoed. Er is weinig dat Gods toorn sterker oproept dan menselijk trots. Voor God is het een schuldige onwetendheid wanneer een volk of een militaire administratie zichzelf macht toedenkt die bij wijze van spreken boven Gods macht uitgaat. Het grote IK van Assur zal het zwaar moeten ontgelden. Jesaja 10:13 *Want hij (Assur) zegt: Door de kracht van mijn hand heb ik dit gedaan, en door mijn wijsheid, want ik ben verstandig. Ik heb de grenzen tussen de volken weggenomen, hun voorraden uitgeplunderd, en als een machtige de hooggezetenen neergehaald.* Assur voelde zich – bij wijze van spreken – net zo machtig als de mens zich voelt, die met de hand de eieren uit een vogelnest raapt, terwijl vader en moeder vogel beduusd toekijken. Jesaja 10:14 *Mijn hand vond, als was het een vogelnest, het vermogen van de volken. En zoals men verlaten eieren bijeenraapt, raapte ik de hele wereld bijeen. Niemand was er die zijn vleugel verroerde, die zijn snavel opende of die ook maar piepte.* Hij verbeelde zich nogal wat, de koning van Assur. Hij deed dit. Hij deed dat. Er was niemand die ook maar durfde te protesteren. God vindt dat Assur te ver gaat. Ze zijn vergeten dat zij de bijl zijn waar God mee hakt. Zij zijn de zaag waar God aan trekt. Niet zij trekken aan de touwtjes, maar God. Dat gaat Hij hen inwrijven. God gaat hen op hun plaats zetten. Jesaja 10:15 *Zou een bijl zich beroemen tegen wie ermee hakt, of een zaag zich verheffen tegen wie hem trekt? Alsof een staf regeert over wie hem hanteert, alsof een stok opheft wie geen stuk hout is.* De hoge aspiraties van Assur worden vergeleken met hoge bomen in het woud. Imposante kronen die hoog boven de grond meebewegen met de wind, terwijl de forse stam de boom op zijn plaats houdt. Met vuur zal God de status van Assur aantasten. Jesaja 10:16 *Daarom zal de Heere, de HEERE van de legermachten, zijn welgedane vorsten doen uitteren. Onder zijn rijkdom zal Hij een brand laten woeden, als een brand van verzengend vuur.* Niet alleen de hoge bomen, maar ook de distels en de dorens op de grond zullen verteerd worden. Die aanval op Jeruzalem zal Assur duur te staan komen. Wat voor Israel het licht van de verlossing is, zal voor Assur het vuur van de vernietiging worden. Jesaja 10:17 *Want het Licht van Israël zal worden tot een vuur, zijn Heilige tot een vlam, en die zal zijn distels en zijn dorens verbranden en verteren, in één dag.* De metafoor van het woud met de imposante bomen – zoals op de Libanon – maakt vervolgens plaats voor de metafoor van de ongeneeslijke ziekte. De grote indrukwekkende macht van Assur zal ineenzinken als een ziek lichaam. Jesaja 10:18 *Hij zal ook de luister van zijn wouden en zijn vruchtbare velden vernietigen met alles wat daar leeft. En hij zal zijn als een wegwijnende zieke.* De hoofdvergelijking was met bomen en niet met ziekte. Op die bomen komt de HEERE terug. Wanneer we het bos zien nadat het vonnis van God er over is gegaan, zien we dat het behoorlijk uitgedund is. Zo sterk dat een jongen het aantal kan tellen. Wat er nog overeind staat is te tellen op de vingers van een hand, een overblijfsel, een rest. Jesaja 10:19 *En het overblijfsel van de bomen in zijn bos zal te tellen zijn, een jongen zou het aantal kunnen opschrijven. Een rest wordt behouden.*

Mijn hand vond – als was het een vogelnest – het vermogen van de volken.

De term ‘overblijfsel’ en ‘rest’.

De term *overblijfsel* brengt de HEERE terug bij Zijn volk, want ook daar is sprake van *een rest*. De rest behelst vermoedelijk een deel van de mensen die het beleg voor Jeruzalem overleefd hebben. Het mag duidelijk zijn dat het volk Israel – hoewel Assur de stad Jeruzalem uiteindelijk niet ingenomen heeft – toch zware schade opgelopen heeft, materieel maar zeker ook in het verlies van mensenlevens. Uit de groep overblijvers tekent zich een kleine groep af die door alle verwickelingen volstrekt genezen is van hun foute inschattingen en impulsen. Juda heeft vertrouwd op Assur, maar is daar bedrogen mee uitgekomen. Assur zou helpen tegen de legers van Syrië en Samaria. Feitelijk hebben ze dat ook gedaan. Maar nadat die volken overwonnen waren, deinsde de wereldmacht er niet voor terug om vroegere vrienden zoals Jeruzalem en Juda even hard aan te pakken. De teleurstelling in de machtige hulp van Assur, heeft bij sommigen geresulteerd in een versterkt en hersteld voornemen om het alleen met de HEERE te wagen en niet langer te vertrouwen op andere machten of mogendheden. God is er zeker van dat die *rest* zich in het vervolg loyaal zal opstellen naar de God van Israel. God kwalificeert de toekomstige houding van het overblijfsel van Israel als trouw. Jesaja 10:20 *Op die dag zal het gebeuren dat het overblijfsel van Israël en wie van het huis van Jakob ontkomen zijn, niet langer zullen steunen op hem die hen geslagen heeft, maar zij zullen steunen op de HEERE, de Heilige van Israël, in trouw.* Uit de tekst zou opgemaakt kunnen worden dat we – omdat er sprake is van ‘dat overblijfsel zal terugkeren’ – moeten denken aan de terugkeer uit de ballingschap. Uit het verband is echter op te maken dat het gaat om bekering, oftewel een terugkeer tot God. Jesaja 10:21 *Dat overblijfsel zal terugkeren, het overblijfsel van Jakob, naar de sterke God.* Met het noemen van de naam van Jakob wordt een gevoelig thema aangeraakt. Met die naam keren we in gedachten terug naar de tijd van Abraham, Izaäk en Jakob, de aartsvaders van het volk Israel. Het volk wat uit deze drie mannen zou voortkomen zou talrijk zijn ‘als het zand aan de oever van de zee’. Genesis 32:12 *U hebt immers gezegd: Ik zal u zéker weldoen en ik zal uw nageslacht maken als het zand van de zee, dat vanwege de menigte niet geteld kan worden!* We citeren hier de aartsvader Jakob. Het aantal mensen uit Israel echter dat uiteindelijk deel heeft aan Gods koninkrijk is zeer beperkt. Het zal gaan om een rest, een overblijfsel. De zekere verdelging van de vijand Assur wordt genoemd, naast de even onmiskenbare redding van ‘de rest’ uit Israel. Jesaja 10:22 *Want, Israël, al is uw volk als het zand van de zee, toch zal maar een overblijfsel daarvan terugkeren; tot verdelging is vast besloten; het stroomt over van gerechtigheid.* ‘De rest’ of ‘het overblijfsel’ is een begrip dat veelvuldig in het boek Jesaja te vinden is. Het gaat daarbij echter vaak over andere volken, waarvan slechts een klein deel overblijft. Toch zijn er onmiskenbaar gedeeltes in het boek Jesaja waarin dit woord van toepassing is op Israel, in die zin dat het gaat om een relatief kleine groep mensen die zich onderscheiden van de rest. Zij zijn trouw aan de HEERE en delen in Gods heil. Om te beginnen wordt de toon gezet door de naam van Jesaja’s zoon, Sjean Jashub ‘een rest keert terug’ of ‘bekeert zich’.

De profeet Jesaja.

De rest en het overblijfsel van Israel.

Jesaja 4:3	Dan zal het gebeuren dat <i>wie in Sion overgebleven is</i> , en wie in Jeruzalem overgelaten is, heilig genoemd zal worden, eenieder die in Jeruzalem ten leven opgeschreven is.
Jesaja 6:13	Al zal daarin nog een tiende deel over zijn, het zal weer verwoest worden. Maar zoals van de eik en de haageik na het omhakken een stronk overblijft, zal <i>hun stronk een heilig zaad</i> zijn.
Jesaja 7:3	En de HEERE zei tegen Jesaja: Ga nu op weg, Achaz tegemoet, u en uw zoon <i>Sjear-Jasjub</i> , (een rest bekeert zich/keert terug) naar het einde van de waterloop van de boventijver, bij de weg naar het Blekersveld.
Jesaja 10:20	Een rest wordt behouden. Op die dag zal het gebeuren dat <i>het overblijfsel van Israël</i> en wie van het huis van Jakob ontkomen zijn, niet langer zullen steunen op hem die hen geslagen heeft, maar zij zullen steunen op de HEERE, de Heilige van Israël, in trouw. <i>Dat overblijfsel</i> zal terugkeren, <i>het overblijfsel van Jakob</i> , naar de sterke God. Want, Israël, al is uw volk als het zand van de zee, toch zal maar <i>een overblijfsel</i> daarvan terugkeren; tot verdelging is vast besloten; het stroomt over van gerechtigheid.
Jesaja 11:11,16	En het zal op die dag gebeuren dat de Heere opnieuw, voor de tweede keer, met Zijn hand <i>het overblijfsel van Zijn volk</i> zal verwerven, dat overgebleven zal zijn in Assyrië en in Egypte, in Pathros, Cusj, Elam, en in Sinear, Hamath en op de eilanden in de zee. (..) Er zal een gebaande weg zijn voor <i>het overblijfsel van Zijn volk</i> , die overgebleven zal zijn in Assyrië, zoals het met Israël gebeurde op de dag dat het wegtrok uit het land Egypte.
Jesaja 28:5	Op die dag zal de HEERE van de legermachten tot een schitterende kroon en sierlijke krans zijn voor <i>het overblijfsel van Zijn volk</i> , tot een geest van het recht voor wie zit om recht te spreken, en tot een kracht voor wie de strijd terugdringt naar de poort.

Dat overblijfsel zal terugkeren, het overblijfsel van Jakob, naar de sterke God.

Een overblijfsel zal behouden worden.

Citaat van Jesaja 10:22 in Romeinen 11:27,28

In Romeinen 9 t/m 11 bespreekt Paulus het probleem dat lang niet alle afstammelingen van Israel delen in Gods heil. In hoofdstuk 9 raakt dit het thema van de uitverkiezing. In Romeinen 9:27 wordt Jesaja 10:22 aangehaald en van een kanttekening voorzien. Romeinen 9:27,28 *En Jesaja roept over Israël uit: Al zou het getal van de Israëlieten zijn als het zand van de zee, slechts het overblijfsel zal behouden worden. Want Hij voltooit een zaak en handelt die af in gerechtigheid. De Heere immers zal metterdaad Zijn zaak snel afhandelen op de aarde.* Paulus voorziet deze tekst van een kanttekening. Iemand zou namelijk kunnen denken dat het niet eerlijk is toegegaan tussen God en Zijn volk, maar

volgens Paulus is dat uit de lucht gegrepen. Het is Gods eer en goede Naam dat Hij zaken zoals deze rechtvaardig en vlot afhandelt. Paulus is er van overtuigd dat God er al het mogelijke aan gedaan heeft om ieder mens in principe gelijke kansen te geven om te delen in Gods heil. Het Joodse volk geniet – als er al sprake is van voorkeurspositie – eerder het voordeel dan het nadeel van Gods volk te zijn. Zo weet de apostel te vertellen dat het Joodse volk – na de verharding die God over hun hart gelegd heeft als consequentie voor hun stelselmatige weigering om Jezus als Messias te aanvaarden – voordat de grote dag nadert nog een periode zal ontvangen van terugkeer naar het land van oorsprong en bovenal de mogelijke terugkeer tot God. God neemt volgens deze toezegging – tegen het eind van de tijd – de verharding die over het Joodse volk ligt weg, zodat er niet langer een beletsel is om tot God te gaan via de Heere Jezus Christus. Romeinen 11:25 *Want ik wil niet, broeders, dat u geen weet hebt van dit geheimenis (opdat u niet wijs zou zijn in eigen oog), dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan.* Zonder iemand teleur te stellen willen we er op wijzen dat ‘de rest’ en ‘het overblijfsel’ het grote aantal Israëlieten – dat er geweest is vanaf het begin en tot het einde zal zijn – terugbrengt tot een relatief kleine groep die Gods rijk binnen zal gaan. Over de eeuwen heen zal ‘de rest’ een proportioneel grote groep mensen zijn, maar zeker niet de optelsom van alle Joodse mensen die geleefd hebben van Abraham tot de wederkomst, eerder een fractie daarvan.

..dat er voor een deel verharding over Israël is gekomen, totdat de volheid van de heidenen is binnengegaan.

Naast het vonnis over Assur is er de redding van de rest van Israel.

De HEERE houdt er aan vast om Assur te verslaan in het hart van Israel, op de plaats delict, zou men kunnen zeggen. De plaats waarin Assur zijn eindstrijd zou leveren, is het beleg bij Jeruzalem. Terwijl het in de tijd waarin Jesaja deze profetie ontvangt en doorgeeft vermoedelijk gonst van de geruchten, komt God met een bevrijdende boodschap. God belooft dat – de dreiging die van Assur uitgaat – uiteindelijk goed af zal lopen voor Juda en Jeruzalem. Jesaja 10:23 *Ja, een vernietigend einde – en dat is vast besloten – gaat de Heere, de HEERE van de legermachten, in het midden van heel het land ten uitvoer brengen.* Opnieuw blijkt dat God vasthoudt aan Zijn voorgenomen plan om Zijn volk te straffen. Niet alleen zal het Noordrijk verslagen en in ballingschap gevoerd worden, maar ook het Zuidrijk Juda en Jeruzalem zal een gevoelige tik op de neus krijgen. Hoewel deze boodschap van Jesaja op zich niet geruststellend is – want de klappen moeten nog uitgedeeld worden door Assur – toch is het voor de mensen die de profeet en de HEERE ernstig nemen een ontwapende boodschap. De mensen die God serieus nemen accepteren de straf. Jesaja 10:24 *Daarom, zo zegt de Heere, de HEERE van de legermachten: Wees niet bevreesd, Mijn volk dat in Sion woont, voor Assyrië, wanneer het u met de staf zal slaan of zijn stok tegen u zal opheffen, zoals Hij eens bij Egypte deed.* Het is waar dat het leger van Egypte ook de kans kreeg om het vluchtende volk Israel alsnog te

achterhalen. Toen had het er veel van weg dat God de Egyptenaren verleidde om de achtervolging in te zetten. Het heeft er veel van weg dat God dit doelbewust deed om de rekening te vereffenen met de mensen die Hem blameerden en Zijn volk kwaad gedaan hadden. Wellicht moeten we ook nu in deze richting denken. Lokt God Assur naar Jeruzalem om hen daar meedogenloos te treffen? Het zal voor het volk van Juda en Jeruzalem zwaar zijn, maar God vertelt van te voren ‘Hoe het afloopt.’ Het loopt goed af, dat wordt er meteen bij verteld. De gelovige Israëliet die zijn zonden erkent zal zijn hart vasthouden, maar tegelijkertijd gerustgesteld zijn. God laat Assur nog even zijn gang gaan – dat moet, *want nog is Zijn hand tegen hen uitgestrekt* – maar dan wordt de aanval van Assur op Jeruzalem ook definitief afgeslagen. Jesaja 10:25 *Want nog een klein moment – en dan is de gramschap voorbij en zal Mijn toorn zich richten op hún vernietiging.* De klap die God uitdeelt aan Assur zal veel weghebben van de zogenaamde Midiansdag én de ondergang van Egyptes leger in de Schelfzee. ‘De Midiansdag’ doet herinneren aan de oorlog die God met Gideon uitvocht tegen Midian en ‘Gods staf over de zee’, doet denken aan Mozes die na de overtocht door de Schelfzee met de staf een beweging moest maken zodat het water terugstroomde en het leger van Egypte insloot. Met een klap zijn alle vijanden uitgeschakeld. Jesaja 10:26 *Dan zal de HEERE van de legermachten over hem de gesel zwaaien, zoals eens Midian is geslagen bij de rots Oreb. Zijn staf zal over de zee zijn en Hij zal hem opheffen, zoals Hij eens bij Egypte deed.* God zal in de tijd van koning Hizkia Assur vernietigend verslaan voor de poorten van Jeruzalem. Daarmee bevrijdt de HEERE Zijn volk in Juda en Jeruzalem van het juk dat Assur op de nek van Juda gelegd heeft. Jesaja 10:27 *Op die dag zal het gebeuren dat zijn last van uw schouder zal afglijden en zijn juk van uw hals; en dat juk zal te gronde gericht worden omwille van de Gezalfde.*

Zoals eens Midian is geslagen bij de rots Oreb.

Zijn staf zal over de zee zijn en Hij zal hem opheffen, zoals Hij eens bij Egypte deed.

De route van het aanstormende leger van Assur

De HEERE geeft zelfs de verwachte route aan die het leger van Assur zal kiezen wanneer ze hen land binnenvallen. Het doel is de inname van Jeruzalem. Feitelijk dreigt het gevaar uit het Noorden en dat is dan ook de route die het leger van Assur aflegt van Noord naar Zuid. Te beginnen bij Ajath vervolgens over Migron naar Michmas. Michmas is een pas door de bergen. Daar leggen de soldaten hun uitrusting af. Is het een riskante onderneming om met het leger de bergpas te passeren? Vermoedelijk wel. Jesaja 10:28 *Hij komt naar Ajath, trekt Migron door, te Michmas legt hij zijn uitrusting af.* Na die pas gepasseerd te zijn richt men een nachtverblijf in in Geba. Daar brengen ze de nacht door. Het betekent nog even uitstel van executie voor de dorpen, die op de weg naar Jeruzalem liggen. Vermoedelijk is het een regelrechte ramp die over de dorpen komt. De paniek breekt dan ook uit in Rama en Gibeon, de stad van Saul. Men slaat massaal op de vlucht. Ook zal men de volgende dag Anathot nog passeren de plaats waar Jeremia – bijna een eeuw later – geboren zal worden. Iedereen zoekt – nu het nog kan – een veilig heenkomen. Jesaja 10:29-31 *Dan trekken zij de bergpas door: Geba is ons nachtkwartier! Rama beeft; Gibeon, de stad van Saul, slaat op de vlucht.* Gil

het uit, dochter van Gallim! *Lais, sla er acht op! Arm Anathoth! Madmena vlucht, de inwoners van Gebim brengen zich in veiligheid.* De volgende dag is het leger van Assur al in Nob aangekomen, een kleine twee km. van Jeruzalem. Want daar is het Sanherib, de koning van Assur om te doen, Jeruzalem. Jesaja 10:32 *Vandaag nog staat hij in Nob en zwaait met zijn vuist tegen de berg van de dochter van Sion, de heuvel van Jeruzalem.* In Jesaja 37:36-38 horen we het relaas van de belegering van de stad Jeruzalem, het gebed van de koning Hizkia, het optreden van de profeet Jesaja. Om een lang verhaal kort te maken. God grijpt van hogerhand in. Het leger van Assur wordt op een dag buitengewoon hard geraakt en moet – voor zover nog in leven – de terugtocht aanvaarden. Een wonder is geschied. Als we het ergens mee moeten vergelijken is het beeld van een storm die een groot bos platlegt, wel geschikt. Met die metafoor geeft de HEERE een impressie van de wederwaardigheden. Jesaja 10:33,34 *Zie, de Heere, de HEERE van de legermachten, zal met geweld de takken afhouden; de statige woudreuzen zullen worden omgehakt, en de hoge bomen neergeworpen. Hij zal het struikgewas in het woud weggappen met het ijzer, en de Libanon zal vallen door de Machtige.*

Sanherib neemt Lachis in en bedreigt Jeruzalem.

